

Medel: Praticamein neginas tscharvas pli els vitgs

DA HANS HUONDER / ANR

■ **Avon dus onns han las autoritads communalas da Medel stuiu prender mesiras per impedir che adina dapli tscharvas serendien la notg els vitgs per tschercar vivonda.** Ellas sesurvevan da cumposts ni da restonzas da fein entuorn clavaus. Las autoritads communalas, forestalas e

dalla catscha han appellau a dapli disciplina e dus onns suenter san ellas gia trer ina bilanza positiva. Schegie che las tscharvas sesan flan per part ella vischinonza dils vitgs ein ellas tonaton buca serendidas la notg en quels per tschercar vivonda. Tenor il guardiaselvaschina *Daniel Bundi* ein las mesiras pridas in success. Che las tscharvas serendan els vitgs du-

ront igl unviern per cattar vivonda vegn attribuiu era alla problematica dil disturbi. Il spazi da vivere dalla selvaschina sereducescha incuntin. Igl unviern ein ils animals selvadis sut squetsch oravontut sin fundament dallas activitads dil carstgaun cun gianellas, skis ni skis da turas.

> PAGINA 3

In tschierv ella vischinonza d'in vitg. Quei mument ch'el catta leu vivonda tuorna el regularmein.

FOTO G. VENZIN

Las mesiras portan fretg

Tscharvas veggan el vitgs sulettamein sch'ellas han aspects d'anflar vivonda

DA HANS HUONDER / ANR

■ Avon dus onns han las autoritads communalas e la survigilonza da catscha informau a Curaglia davart il problem da cumports aviarts e restonzas da fein entuorn ils clavaus. Pliras tscharvas serendevan numnadamein notg per notg els vitgs per sesurvir leu da quella vivonda. Las mesiras instradadas suenter l'orientaziun han purtau fretg, il mument ei la situaziun puspei senormalisada. Duront igl unviern basgna la selvaschina oravontut ruaus. Siu magun sesiara e cheutras drova ella pauca vivonda per survivver. L'energia che stat a disposiziun ad ella sto ella nezegiar precautamein. Ses organs s'adattesch an moda naturala a quei tec vivonda che stat a disposiziun ad ella. Pli e pli vegg la selvaschina denton disturbada en siu refugi d'unviern e quei ha consequenzas.

Selvaschina sut squetsch

Las activitads cun skis, aissa e gianellas ein s'augmentadas a moda bunamein explosiva ils davos onns. Ils animals veggan disturbai leu nua ch'els stuessen en sesez haver lur refugis e ruaus. «Nus constatein mintg'unviern dapli activitads en quei grau», di il guardiaselvaschina *Daniel Bundi* da Curaglia. Cheutras piarda la selvaschina siu spazi da viver, vegg sut squetsch e drova consequentamein energia e naturalmein vivonda per cumpensar quella. La vivonda necessaria tscherca ella lu denter auter ella vischinanza ni schizun els vitgs. «Quei mument ch'ella catta vivonda en in liug tuorna ella regularmein leu», di Daniel Bundi. Siu refugi duront il di catta ella per exemplu en regiuvinaziuns sco quei ch'igl ei stau ed ei aunc oz per part il cass en Val Medel. Leu caschuna ella era donns. Plirs unviarns ei quei fenomen veginus constataus els vitgs dalla Val Medel. La situaziun ei daventada talmein brisanta che singuls animals han stuiu veginir sittai e che la vischnaunca ha la fin finala stuiu installar

Cun semeglionts maletgs ei il guardiaselvaschina Daniel Bundi buca veginus confruntaus aschi stedi quest unviern. Tonaton han singulas tscharvas tschercau Pavel entuorn clavaus.

FOTO D. BUNDI

ina grappa da lavur consistenta da representants dil forestaless, dalla catscha, dils purs e dalla vischunaunca per tscherca soluziuns.

Agir communabel

Avon dus onns ha la grappa da lavur al lura informau la publicitat davart ils problems cun las tscharvas els vitgs. Medemamein ha ella presentau las mesiras necessarias per impedir quei egl avegnir. Aschia han las autoritads appellau a vischinas e vischins da desister da perver la selvaschina els vitgs e tener serrau ils cumports. Medemamein han ils purs obtenuu directivas per lur menaschis, aschia da tener uorden cun ballas da silo e cun il Pavel en general entuorn las stalas. Medemamein ha la vischunaunca stuiu sedecider per ina reorganisaziun

da sias deponias publicas. Ussa – dus onns pli tard – san las autoritads communalas trer ina emprema bilanza positiva dallas mesiras pridas. «Il mument ei la situaziun fetg ruasseivla, a mi ein negins problems enconuschents», di il president communal *Peter Binz*. Quei atesta Daniel Bundi: «Quest unviern ha vein nus giu mo singuls problems. Cun in discours culs pertuccai ei il problem denton gia staus sligiaus.» Ils vischins, mo era ils purs, setegnan vid las directivas aschia ch'ils pertuccai san plidar d'in success dallas mesiras instradadas. Tenor Daniel Bundi setegnan entginas tscharvas bein si ella vischinanza dil vitg, mo essend ch'ellas han enteifer ils habitadis negina vivonda a disposiziun stattan ellas lu era leu: «Quei mument ch'ellas sentan denton ch'ei dat enzatgei

el vitg, ein ellas immediat cheu.» Tenor Daniel Bundi ston las mesiras instradadas veginir risguardadas consequentamein era egl avegnir. Per quei motiv vegg lu era fatg tscheu e leu controllas, per exemplu che ballas da silo seigien serradas giu sufficientamein. Empau auter ei la situaziun tier deponias publicas, mo era selvadias. «Cheu sa ei naturalmein dar ina concentraziun da tscharvas, mo enzanua sto la vischunaunca fixar sias deponias», di Daniel Bundi. Negina influenza ha la fermezia digl unviern sco tal sin il problem dalla selvaschina el vitg: «Sch'ils animals selvadis anflan negina vivonda els vitgs, veggan els era buca sch'ei ha bia neiv. In effect po la catscha d'atun haver giu. Ina ni l'autra tscharva che seteneva si el con tuorn dils vitgs ha saviu veginir sittada.»